

OZDOBNE PASKI TARCZ HOPLICKICH Z PELOPONEZU (700–450 r. p. n. e.)

Wizerunek greckiego hoplity, uzbrojonego w charakterystyczną okrągłą tarczę, jest jednym z najczęściej przywoływanych obrazów odnoszących się do starożytnej Grecji. Współczesne studia na temat greckiej historii militarnej tradycyjnie skupiają się na technologicznym aspekcie tarcz hoplickich, ich wpływie na zmiany dotyczące stylu walki starożytnych armii, który doprowadził do narodzin słynnej formacji greckiej falangii. Z tej racji tarcze hoplickie są stosunkowo rzadko postrzegane jako przedmioty osobiste, wykonane na indywidualne zamówienia. Nie jest powszechnie wiadomym, na przykład, że tarcze hoplickie były często specjalnie ozdabiane przez wojowników na ich wewnętrznej stronie. Mój projekt ma zamiar uzupełnić ten deficyt naukowy poprzez badania wyjątkowego zbioru kultury archeologicznej – tzw. ozdobnych pasków tarcz hoplickich pochodzących z Peloponezu w południowej Grecji. Pochodzące z epoki archaicznej (ok. 700-450 p. n. e.) paski hoplickie składały się z elementów wykonanych z brązu, umieszczonych wewnątrz tarczy i ozdobionych małymi obrazkami wybranymi przez samych wojowników. Przedstawienia te ukazywały głównie brutalność wojny, sceny z życia mitycznych bohaterów i akty przemocy płciowej, oferując nam źródło obrazów i historii, które towarzyszyły mężczyznom w walce. Peloponeskie paski hoplickie oferują zatem wyjątkowy wgląd w sposób myślenia archaicznych wojowników, ich ideałów oraz przeżyć wojennych.

Używając interdyscyplinarnych metod z dziedzin archeologii, filologii klasycznej i historii sztuki, mój projekt kompleksowo przestudiuje i skataloguje ozdobne paski tarcz hoplickich. Jego głównym celem będzie zebranie i udokumentowanie ocalałych pasków hoplickich oraz zbadanie ich wpływu na kulturę archaiczną, a także na postrzeganie pojęcia walki przez mieszkańców peloponeskich *poleis*. W ramach projektu zbadany zostanie również związek pomiędzy ikonografią pasków hoplickich, a wojennymi doświadczeniami poszczególnych wojowników. Projekt odpowie na następujące pytania: dlaczego wojownicy dołączali paski do swojego wyposażenia? Co kierowało ich decyzjami w wyborze obrazków przedstawionych na paskach? Czy miały one mobilizować do walki, upominać bądź znieczulać żołnierzy na okropności wojny? Czy ikonografia pasków hoplickich była wyjątkowa w porównaniu do tej przedstawionej na innych starożytnych artefaktach? Odpowiadając na te i podobne pytania, mój projekt zbada rolę ikonografii w odniesieniu do traumatycznych przeżyć związanych z walką. Ponadto projekt zdystansuje się od zagadnień taktyki, formacji wojskowych czy historycznych opisów wielkich bitew, które tradycyjnie dominują w większości naukowych prac na temat wojen starożytnych Greków, skupiając się zamiast tego na osobistej percepcji i doświadczaniu konfliktu militarnego przez poszczególnych żołnierzy. Końcowe wyniki badań będą stanowić istotny i trwały wkład naukowy w dziedzinie historii militarnej starożytnej Grecji, która nieustannie cieszy się powszechną popularnością.